

การพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3
The Development of Information Technology Operations and Communication
for Education of School Suratthani Primary Education Service Area Office 3

ธิดาทิพย์ กิจสุวรรณสุข¹
Thidathip Kijsuwansuk¹
โรงเรียนบ้านคลองใหม่¹
Ban Khlong Mai School1
E-mail: jeed7635@gmail.com

Received March 21, 2024; Revised March 26, 2024; Accepted March 31, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้แก่ (1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 (2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 การศึกษานี้ดำเนินการโดยวิธีวิจัยแบบผสมผสานโดยเก็บข้อมูลจากได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 322 คน โดยวิธีแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 รวมทั้งหมดจำนวน 14 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 ประกอบด้วย 1. ด้านการวางแผนการ 2. ด้านการบริหารงานบุคคล 3. ด้านการจัดการเรียนการสอน 4. ด้านการบริหารงานวิชาการ 5. ด้านการวัดและประเมินผล 6. ด้านวัสดุอุปกรณ์ 7. ด้านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

คำสำคัญ: การดำเนินงาน; เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3

Abstract

The objectives of this research were (1) to study in the operation of information and communication technology for the education of schools under the Surat Thani Provincial Primary Educational Service Area Office, Area 3 (2) To study guidelines for developing information and communication technology operations for the education of schools under the Surat Thani Provincial Primary Educational Service Area Office, Area 3. This research study was conducted by a mixed method approach. Data were collected from educational institution directors/deputy educational institution directors and teachers in schools under the Surat Thani Provincial Primary Educational Service Area Office, Area 3 totaling 322 administrators, using questionnaires as a research tool. The data obtained were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation. Important information providers include: School administrators under the Surat Thani Provincial Primary Educational Service Area Office, Area 3, totaling 14 people, used questionnaires as an interview tool. The data were analyzed using content analysis. The results of the research found that: (1) Information and communication technology operations problems for the education of schools under the Surat Thani Provincial Primary Educational Service Area Office, Area 3, overall, were found to be at a high level. (2) The guidelines of the development of information technology operations and communication for education of schools under the Suratthani Primary Education Service Area Office 3 consist of 7 areas; planning, human resource management, learning management, academic administration, measurement and evaluation, materials, internet network system.

Keywords: Operations; Information Technology and Communication for Education; Suratthani Primary Education Service Area Office 3

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 รวมถึงนโยบายและแผนสำคัญอื่น ๆ และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน โดยมีสาระสำคัญเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดิจิทัล จนถึงการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลอย่างรวดเร็ว (Digital Disruption) สถานศึกษาต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับสังคมและองค์กรภายนอก รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล โดยการนำเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566)

ในยุคศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาทำให้การบริหารและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเพิ่มสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการ

เปลี่ยนแปลงของความรู้และแหล่งความรู้ในสังคมจำเป็นต้องมีทักษะเพื่อการดำรงชีวิต 3 ด้าน คือ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และ 3) ทักษะชีวิตและอาชีพเพื่อความสำเร็จทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงพยายามเปลี่ยนบทบาทผู้สอนจากผู้บรรยายมาเป็นการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเสนอแนะเครื่องมือ การเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะผ่านเทคโนโลยีให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน เรียกกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ว่า การเรียนรู้เชิงลึก (Active Learning) ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) (ทิตนา แคมมณี, 2560)

ปัญหาการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 ที่ผ่านมาของพบว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้บริหารไม่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระบบประมาณไม่เพียงพอ และยังขาดการมีระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพและแนวทางการใช้สารสนเทศ ทำให้เป็นปัญหาด้านการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในเชิงระบบ มีวิสัยทัศน์อุปสรรคลำสมัยและไม่เพียงพอ ซึ่งการใช้เทคโนโลยีนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานทุกระดับ ผู้บริหารทุกระดับจึงต้องเผชิญกับ สภาพการณ์ของการทำงานในสิ่งแวดล้อมที่ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น แบบแผนการทำงานของผู้บริหารจึงเปลี่ยนไปด้วย เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สามารถรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูล นำเสนอ ข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลอย่างรวดเร็วการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำให้ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อให้ทันต่อพัฒนาการของเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการ การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ตลอดเวลา รวมทั้งแบบแผน วิธีการ และกระบวนการทัศน์ (approach and paradigm) ในการทำงานที่เปลี่ยนไปเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเพื่อที่จะสามารถทำงาน ในสังคมยุคเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของไคเนอร์และลูอิส (Kleiner and Lewis) ที่เสนอว่าลักษณะของผู้ในยุคใหม่ต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและมองเห็น ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาของการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 ศึกษาปัญหาและนำผลที่ได้จากการทำวิจัยไปเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานเทคโนโลยีและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียนตลอดจนมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนได้ปรับปรุง พัฒนางค์กรเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาได้อย่างกว้างขวางสืบต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาปัญหาการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3

2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

พิมล โชติธนอริวัฒน์ (2560, หน้า 12) ให้ความหมาย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์โดยการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้งานเพื่อจัดการกับข้อมูลการประมวลผลการเผยแพร่ข่าวสารในด้านต่าง ๆ หรือ เรียกสั้น ๆ ว่า ไอที (IT) และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารโทรคมนาคมในการติดต่อสื่อสาร

ชัยยา บัวหอม (2563, หน้า 8) ให้ความหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาจัดการข้อมูลโดยวิธีการปฏิบัติที่มีการจัดลำดับอย่างมีรูปแบบและขั้นตอนเพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในเรื่องของความเร็ว ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ โดยนำข้อมูลป้อนเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์และทำการประมวลผลเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามความต้องการซึ่งได้ข้อมูลที่ได้ออกมาจะอยู่ในรูปที่สามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

วนิดา ทองพูล (2564, หน้า 17) ให้ความหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมที่ผนวกเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ให้เกิดการประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ด้านการจัดเก็บข้อมูลและการถ่ายทอดข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นเสียง รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว ข้อความหรือตัวอักษรและตัวเลข คำว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึงกระบวนการรวบรวมข้อมูลต้นฉบับหรือข้อมูลดิบมาแปลงผลหรือแปลงสภาพให้เป็นสารสนเทศ โดยผ่านขั้นตอนการประมวลผลการจัดเก็บสารสนเทศอย่างเป็นระบบและผลลัพธ์ที่ได้คือสารสนเทศที่ดีมีคุณภาพ เพื่อนำข้อมูลส่งต่อให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน ภายนอกองค์กรตามเป้าหมายที่ต้องการใช้

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การนำเอาวิทยาการที่ก้าวหน้า ทันสมัยด้านคอมพิวเตอร์และการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสามารถใช้งานได้กว้างขวางมากขึ้น รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ในการรวบรวม จัดเก็บ รับส่งข้อมูลในการใช้งาน ส่งต่อหรือสื่อสารระหว่างกันเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผ่านการประมวลผลหรือข้อมูลที่ถูกนำมาวิเคราะห์ในรูปแบบที่เหมาะสมมีความถูกต้อง แม่นยำ โดยตรงกับเครื่องมือ เครื่องใช้ในการจัดการสารสนเทศ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์รอบข้างซึ่งเกี่ยวข้องกับ ซอฟต์แวร์ เกี่ยวกับตัวข้อมูล บุคลากร และกรรมวิธีการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลเกิดประโยชน์สูงสุด

แนวคิดทฤษฎีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาจากงานวิจัยสามารถรวบรวมและสรุป ได้ดังนี้

ลลิตา วิมูลชาติ (2565, หน้า 2) แนวทางการพัฒนา หมายถึง วิธีการในการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมไปสู่สภาพใหม่ให้ดียิ่งขึ้นเพื่อบรรลุตามเป้าหมาย

ภิญญาพัชญ์ แหวนนาคและพรเทพ ฐัฒน (2562, หน้า 70) ได้นำเสนอแนวทางการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการดำเนินการ
3. ด้านการตรวจสอบ
4. ด้านการปรับปรุงและพัฒนา

ไพบุลย์ วงศ์เมืองคำและภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2563, หน้า 63) ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางโดยสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ควรวางแผนให้มีการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้าน ICT และสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนด้าน ICT ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการวางแผนให้มีการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนด้าน ICT
3. ประชาสัมพันธ์เครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนด้าน ICT ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
4. จัดหาซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ด้านการจัดการเรียนการสอนควรส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูสามารถใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้านกระบวนการเรียนรู้
5. ควรวางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้ ICT ตามความสนใจของผู้เรียนด้านทรัพยากรการเรียนรู้ควรวางแผนให้มีการจัดรวบรวมสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ

พัชรินทร์ ไชยบุบผา (2564, หน้า 189-192) ได้สรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในยุคนิวนอร์มัล สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ด้านห้องเรียนคุณภาพ แนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้แพลตฟอร์มทางการศึกษา สำหรับการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต
2. ครูควรมีการจัดทำแผนการพัฒนาดตนเองรายบุคคล และเข้าร่วมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
3. ครูควรจัดทำวิจัยในชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องการจัดการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านเทคโนโลยี

4. ครูควรออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรและบริบทของสถานศึกษาและเหมาะสมกับผู้เรียน

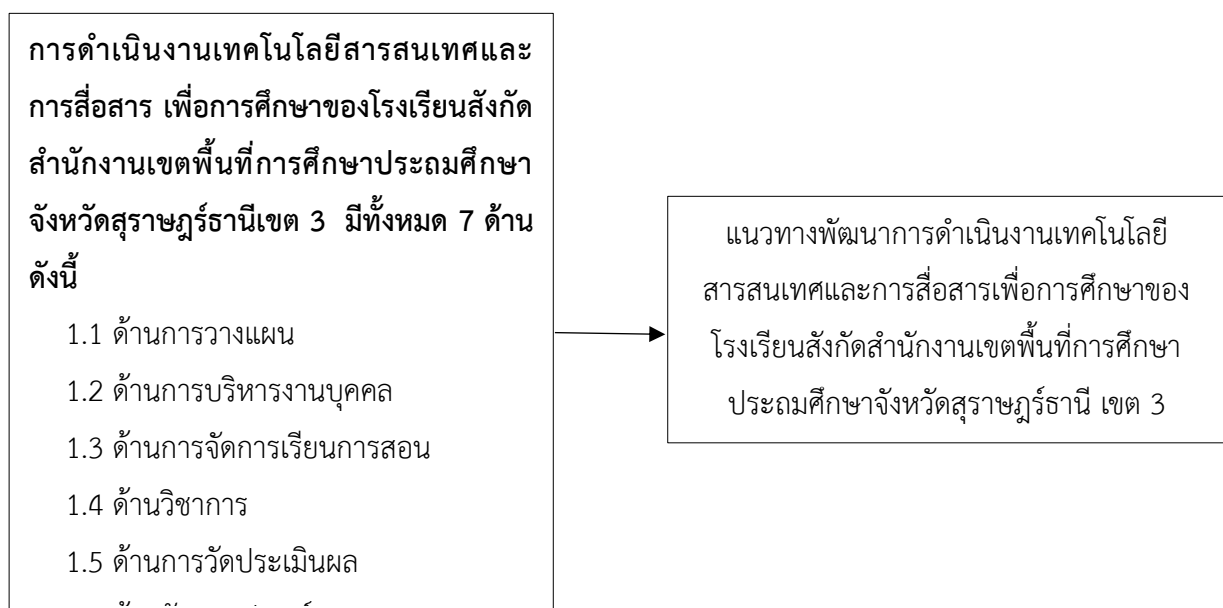
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะกำหนดแผนงาน โครงการจัดสรรทรัพยากรและสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีของครู

6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการนิเทศภายในกำกับติดตาม

7. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกล สนับสนุนส่งเสริมให้ครูจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ของสถานศึกษาและเป็นเงื่อนไขในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษา หมายถึง วิธีการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการพัฒนาหรือปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิด

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 133 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 16 คน และครู 1,492 คน จำนวน 1,642 คน (กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3, 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด สุราษฎร์ธานี เขต 3 จำนวน 322 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607- 610) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 322 คน (กลุ่มสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3, 2565)

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3

การดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 ภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.60) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ด้านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}$ = 3.63) รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านวิชาการ ($\bar{X}$ = 3.61) ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}$ = 3.60) ด้านการวางแผน ($\bar{X}$ = 3.59) ด้านการวัดประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.58) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการด้านการวางแผนการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียน

การดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เขต 3 ภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสามารถเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ด้านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการวางแผน ด้านการวัดประเมินผล ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านการวางแผน พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนของท่านขาดปัจจัยทางการบริหารการดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และโรงเรียนของท่านขาดคู่มือเพื่อรวบรวมข้อมูลเพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามการวางแผนมีผลกระทบต่อการดำเนินงานเกิดจากสถานศึกษามีข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนไม่เพียงพอได้แก่ โรงเรียนขาดข้อมูลความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความสามารถในการวางแผน ห้องปฏิบัติการสำหรับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของไพบุลย์ วงศ์เมืองคำและภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล (2563, หน้า 61) ที่พบว่า ข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนมีไม่เพียงพอได้แก่ สถานศึกษาขาดข้อมูลความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความสามารถในการวางแผน เนื่องจากต้องใช้เวลามากในการดำเนินการส่งผลให้มีข้อเสนอแนะต่อการวางแผนที่มากพอ นอกจากนี้ สถานศึกษาขาดปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานตามแผนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ

2. ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยครูและบุคลากรขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาโดยการยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูที่มีผลปฏิบัติงานดี และโรงเรียนไม่สามารถวางแผนหรือกำหนดตำแหน่งของบุคคลในโรงเรียนได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะสถานศึกษา ได้ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่สอนไม่ตรงตามวิชาเอกที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของโกสินทร์ พูลสวัสดิ์และชนมณี ศิลานุกิจ (2564, หน้า 37-39) ที่ได้สรุปสภาพปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่ม 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่พบว่า สถานศึกษาไม่มีอำนาจหน้าที่ในการสรรหาบุคคลเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยตรง ต้องรอการจัดสรรจากสำนักงานเขตพื้นที่ สอดคล้องกับ โนริย์ ทรัพย์โสภณ, (2559, หน้า 32) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูที่มีผลปฏิบัติงานดี หรือมีคุณสมบัติสมควรเป็นแบบอย่างที่ดีของสถานศึกษา ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานรวมถึงการพิจารณาเพื่อเสนอให้มีการเลื่อนเงินเดือนควรเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยครูขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่องเพราะมีภาระงานมากเนื่องจากมีบุคลากรจำกัด และโรงเรียนขาดแคลนวัสดุ, อุปกรณ์, เอกสารและสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญนภา สุขเสริมและอภิรักษ์ ชาญศึก (2564, หน้า 37-39) ได้สรุปปัญหาการบริหารจัดการการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิ ที่พบว่า ครูสอนไม่ตรงกับวิชาที่ตนถนัด ห้องสมุดคับแคบไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ที่มาใช้บริการ

4. ด้านวิชาการ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยผู้นำหลักสูตรไปใช้ไม่เข้าใจระบบงาน ทำให้เกิดช่องว่างในการทำงานบริหารงานวิชาการ และผู้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชฌณ สระแก้วและคณะ (2560, หน้า 1546-1549) ได้สรุปปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก

5. ด้านการวัดประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยครูกำลังปรับตัวในการทำความเข้าใจ หรือปฏิบัติการวัดและประเมินผล และครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาในเรื่องการวัดและประเมินในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู กำลังปรับตัวในการทำความเข้าใจ หรือปฏิบัติการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ มีสง่าและอิสรา รุ่งทวีชัย (2561, หน้า 98-99) ได้สรุปปัญหาการวัดและประเมินผลทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

6. ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยครูผู้สอนขาดทักษะในการใช้ห้องเรียนมีสื่อเทคโนโลยี และโรงเรียนขาดผู้เชี่ยวชาญอบรมให้ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรา พันพิพัฒน์และคณะ (2564, หน้า 173) ได้สรุปภาพรวมของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งยังมีข้อจำกัดและขาดแคลนอัตรากำลังที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน

7. ด้านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีอัตราความเร็วของระบบอินเทอร์เน็ตที่ล่าช้า ระบบอินเทอร์เน็ตอยู่นอกเขตให้บริการ และโรงเรียนมีงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอ อดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ วงศ์เมืองคำและภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล (2563, หน้า 55) พบว่า ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา คือ ปัญหาเกิดจากงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอ ด้านทรัพยากรการเรียนรู้คือปัญหาอัตราความเร็วของระบบอินเทอร์เน็ต และการเข้าไม่ถึงระบบอินเทอร์เน็ตในบางโรงเรียนที่อยู่นอกเขตให้บริการอินเทอร์เน็ตของบริษัทเอกชน ไม่เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา สมใจ (2561, หน้า 365) ผู้บริหารต้องได้รับการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จะนำมาบริหารจัดการทางการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 2 การพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีควรมีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน การกำหนดเป้าหมายในการทำงานโดยโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายระยะยาวของโรงเรียนด้าน ICT เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาแผนปฏิบัติการ โดยในกระบวนการของการพัฒนาแผนโดยดำเนินการและติดตามผล คือกระบวนการวัดปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) และการผลิต (Outputs) ของโครงการพร้อมทั้งพัฒนาระบบสนับสนุน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลมาเป็นแบบอย่างให้โรงเรียนอื่น ๆ นำไปใช้ปฏิบัติต่อไป
2. ควรศึกษาการสร้างความร่วมมือกับภาคีต่าง ๆ โดยโรงเรียนมีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง นโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ :กระทรวงศึกษาธิการ.
- กลุ่มสารสนเทศ. (2566). ส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. สุราษฎร์ธานี :กระทรวงศึกษาธิการ.
- โกสินทร์ พูลสวัสดิ์และชนมณี ศิลาณกิจ. (2564). สภาพปัญหาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนกลุ่ม 1 – 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิตรา พันพิพัฒน์และคณะ. (2564). กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 และ 2. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- จิราภรณ์ มีสง่าและอิสรา รุ่งทวีชัย. (2561).การศึกษาสภาพและปัญหาการวัดและประเมินผลทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชัยยา บัวหอม(2563). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของบุคลากรโรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา. รายงานการวิจัยโรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยาอำเภอน้ำเกลี้ยงจังหวัดศรีสะเกษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- ทิตนา แคมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

- โนริย์ ทรัพย์โสภณ. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษาอาชีวศึกษา
จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชมน สระแก้วและคณะ. (2560). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 32. การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พัชรินทร์ ไชยบุบผา, กฤษณา คิตติ, ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี. (2564). การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง เรื่อง การใช้
คำสั่งภาษาโลโก้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอรัญประเทศ. *Journal of Industrial Education*,
14(3), 252-258.
- พิมล โชติธนอธิวัฒน์. (2560). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัด
เทศบาลเมืองพนัสนิคม. ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญภา สุขเสริมและอภิรักษ์ ชาญศึก. (2564). ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิ. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ชัยภูมิ
- ไพบุลย์ วงศ์เมืองคำ, ภูมิ พิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2563). แนวทางพัฒนาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาในกลุ่มคลองน้ำไหล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 9(2), 52-63.
- ลลิตา วิมูลชาติ. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราช
ภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วนิดา ทองพูล. (2564). การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาทักษะ
ความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย กรณีศึกษาของต่างประเทศและประเทศไทย. กรุงเทพฯ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุนันทา สมใจ. (2561). การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*,
12(1), 350-363.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-618.